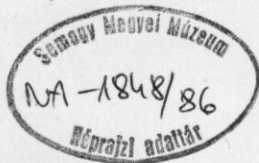
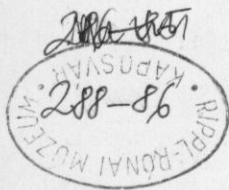

P. 10/85-ify.

2. péld.
~~DEAR!~~

(Somogy m.)

jelige : „Vita”

CSALÁDOM TÖRTÉNETE

/epai ág/

Készítette: Hottó Anikó

Lady J. Gimnázium
Marcali

Lakcím : 8700 Marcali

Csokonai ut 8.

Családunk történetét nagyapám visszaemlékezéseiből, meséiből és történeteiből ismertem meg. Örömmel vetettem papírra, mert lehet- ha én ezt nem írom le, és nem buvárokodom családunk történetében - az feledésbe merül, és az utókor számára elveszett lesz. Nem ismerik, hogy honnét és kitől származnak őseink, honnét jöttek, hogyan élték életüket, milyen örömben és bánatban volt részük.

Ezzel a családfa kutatással emléket szeretnék állítani őseimnek, emléküket megőrizni, átmenteni az utókorra és az ifjabb generáció számára, mert biztos, hogy az én gyermekeimmet, unokáikat és azok leszármazottjait is élénken foglalkoztatni fogja, hogy elődeik az adott társadalomban és a társadalmi viszonyok között milyen ranglétrán helyezkedtek el, mindennapi kenyerüket hogyan szerezték meg, mit dolgoztak, hogyan éltek, gyermekeiket mire nevelték, s azok az életben hogyan boldogultak.

Mielőtt nekiálltam családunk története kutatásához, az adatok és történések összegyűjtéséhez, félttem tőle, hogy ez sikerülni fog, vagy sem - azért, mert családomról és annak történetéről ismereteim hiányosak voltak. Buvárkodásom során egyre nagyobb kedvet kaptam és pár hét után már örömmel láttam, hogy van célja munkámnak, és a sikerek egyre nagyobb önbizalmat adtak annak felderítésében, hogy honnét és kitől származok. Családom az elmúlt két évszázad alatt milyen utat tett meg és hogyan jutott el oda, ahol jelen pillanatban van.

Információim összegyűjtésében szűkebb rokonai köröm segített, de legnagyobb részt apai nagyapám és nagyanyám visszaemlékezéseiből és családi okiratokból merítettem a történeteket. Örültek annak, hogy a családban van valaki, aki összegyűjti azokat a valóságokat, amelyek nagyrészt a feledés homályába merültek és csokorba gyűjtve átmenti azt családunk jövő nemzedékeinek.

A családi visszaemlékezés első csiráit az 1700-as évek elejére tudom visszavezetni, tehát családom történetét is innen indítom. 300 évvel ezelőtt a Hottó család megalapítója Angliában élt. Egy Horvátországi földesúr, kinek rettentő nagy birtokai voltak - melynek legnagyobb része erdőterület - az erdő fakitermelését szakemberekre kívánta bizni. Így ősapámat Angliából telepítette át Horvátországba. Ebben az időszakban újdonság volt a gőzgép, a fakitermelés és annak feldolgozása a gőzgép hatására iparszerűvé vált, mivel Magyarországon ehhez értő szakember nem volt, így a gőzgép hazájából, Angliából hívott szakembert, aki a tudását és ottani tapasztalatait Magyarországon a földbirtokos számára kamatoztatta.

Pontosan megállapítani nem tudtam, hogy melyik településen élt, állítólag Verőce vármegyében a Dráva közelében lakhatott. Gyermeké ugyanítt ennél a földbirtokosnál mint lovászmester dolgozott, mert ennek a földbirtokosnak, mint a kor minden gazdag emberének, büszkesége az istállója és a lovai voltak. A lovászmestert - a fiút - Hottó Mihálynak hívták. Ő már Magyarországon született. Felesége Miklós Anna volt, kit akkor ismert meg, mikor a földbirtokost egy Balaton környéki vadászatra kísérte el, mivel az úrnak Nagyberek környékén is voltak birtokai.

Az ismeretségből házasság lett és két gyermek: Mihály és János.

Idősebb korára az öreg Hottó Mihály - egyrészt azért, mert kiöregedett, másrészt azért, mert annyá pénzt összegyűjtött, hogy magának és fiainak vizimalmot tudott venni - Zákány község környékén a Dráva folyón vizimalmot létesített, ahol fiai vizimolnárként dolgoztak. Az idősebb Mihály pár év múlva elhunyt és őt tragikus körülmények között ifjabb Mihály fia is követte, akk a malom javítása közben egy tavaszi áradáskor a víz magával ragadott és vízbe fult. Az időpontok ilyen távolból már a homályba veszttek, azt a visszaemlékezésekből megállapítani nem lehet.

Mivel Mihálynak családja nem volt, így a malmok János kezébe kerültek. János nagy vállalkozó szellemmel rendelkezett, vagyont tovább gyarapította és Zákánytól Légrádig a megtermelt gabonát csak az ő malmai őrölték. Az akkori Légrád a Dráva és a Mura találkozásánál egy nagy település volt. Elmondások szerint egy kis kereskedőközpont funkcióját töltötte be. Ebben az időszakban az emberek a malmoknál gyűltek össze, sokszor két-három napot is eltöltöttek ott. Híreiket, ismereteiket kicsemték, meghányták-vetették a napi élet dolgait, a politikát. Az 1838-40-es években már érződött a 48-as szabadságharc előszele. Az embereknek tehát volt miről beszélni. Itt elmondták egymásnak bánatukat, panaszukat és bíztak egy jobb jövőben.

A kiegyezést követően az 1870-es években a vizimalmokat elárverezték, János tönkrement. Három gyermekével és feleségével Kádár Flórával, kivel házasságot 1846-ban kötött, megszokott környezetét el kellett hagynia- Nagyszakácsiba költöztek, és ott telepedtek le, ahol János pár év múlva elhunyt. Az idős János letelepedéskor a megmaradt vagyonából földet vásárolt, melyből halála után mindegyik gyermekének 4-5 hold föld jutott. Ez a kis föld a mindennapi megélhetést nem tudta biztosítani, ezért sokszor napszámba kellett nekik menni.

Az elhunyt János fia, ki szintén János volt, a mai szókifejezéssel élve ezermester volt. Mindenhez értett, a közművességhez is, de ha kellett az ács munkát is el tudta végezni.

Ifj. János 1871-ben házasodott meg Körmenyi Annával, mely házasságból három fiuk és három lányuk született.

Az ebből a házasságból született egyik fiú István, aki dédnagyapám volt. Ő 1877. okt. 2-án látta meg a napvilágot Nagyszakácsiban.

Dédnagyapám a kor szokása szerint 21 éves korában bevonult katonának a nyíregyházai huszárezredhez. Három évig teljesített itt szolgálatot. Szakaszevezetői rendfokozatot ért el, s mint kiváló katonát, előléptették. Leszerelése után, 27 éves korában megnősült. Felesége szintén nagyszakácsi, Németh Mária, aki 1885 karácsonán született.

Dédnagyapám talán örökölte az állat és ezen belül is kiváltképp a ló szeretetét, amit az is alátámaszt, hogy mint katona, a huszároknál töltötte idejét és utána is egész életét a lovak közeiségében élte le. Családalapítása után az örökölt 1-2 hold földből úgy érezte, hogy családját megfelelően ellátni és fenntartani nem tudja, így inkább úgy döntött, hogy azt csinálja, amit szeret, tehát a lovak mellett marad. Hisz ehhez értett is- elszegődött Merke-pusztára parádéskocsisnak.

A Merke-pusztai gazdaság egy budapesti banktársaság bérgazdasága volt. A területe könnyen művelhető homoktalaj, ahol a burgonya jól és sokat termett, és ez a gazdaság burgonya-termesztésre volt berendezve. Az itt termelt burgonya látta el a Merke-pusztán felépülő szeszgyárat alapanyaggal, mert a krumpliból erjesztés útján tisztaszeszt készítettek. Tehát ez a gazdaság már abban az időben is félig mezőgazdasági, félig ipari jellegű. Nagya pám mesélte, hogy ebben az időben egy nagyon korszerű gazdálkodást folytattak itt. Az akkor új technikai színvonalat képesítő gézekkel és gőzgépekkel szántottak. Ujdonságnak számított a burgonyaültető gép, melynek a környékről csodájára jártak az emberek. Gépesíteni igyekeztek a burgonya betakarítását is. Franciaországból hozatott lóvontatású burgonyakiszedő gépet is használtak. Ez a gazdaság ebben az időben kísérleti gazdaság lehetett, minden újjal fel volt szerelve, ami a kor adott technikai színvonalát képviselte. Az ország különböző részeiből tapasztalatcserére és látogatásra szinte naponta jöttek emberek az ujat és a szokatlant csodálni. A gazdasághoz legközelebbi vasútállomás Komárváros. Idáig vonattal utaztak a pénzes mágnások, onnét dédnagyapám szállította őket Merke-pusztára.

Dédnagyapám, mivel nagyon szerette a lovakat és értett is hozzá, a bankmágnásoknak pedig pénzük volt, így a kettő szerencsés találkozása következtében a Merke-pusztai hintók és batárok, az istállók és lovak felszerszámozása minden luxust kielégített. Komárváros vasutállomástól az akkori gazdagokat és látogatókat dédnagyapám szállította kettő és négylovas hintókkal Merke-pusztára.

Ha most magam elé teszem azt az egyetlen róla készült fennmaradt fényképet, amelyen azzal a négyes fogatával van lefényképezve, amelyre legbüszkébb volt, akkor magam elé tudom képzelni azt a kort, amelyben ő élt. A nagy luxust, amit a gazdagok megengedhettek maguknak- a négyes fogatot, csillogó szerszámokkal, hintóval, a dédnagyapámon feszülő súlytásos egyenruhát- a másik oldalon pedig a nagy szegénységet és nyomort, a mindennapi betevő falatért való küszködést és hajszát.

Dédnagyapámnak hat gyermekük született, három fiú és három lány. A lányok közül egy három éves korában meghalt. Nagyapám ötödik gyermekként született 1917. augusztusában. Dédnagyanyám 1922.-ben tüdővészben meghalt. Betegségét egyszerű módon kapta, mosás után feltürtingujjal kiment az udvarra, megfázott és többé egészsége nem volt. Ezt a betegséget abban az időben még nem tudták gyógyítani. Nagyapám ekkor még csak öt éves volt, amikor anya nélkül maradt.

Dédnagyapám újra nősült, és egy nagyon rosszindulatu mostoha került a házhoz. Mostohaanyjuk rosszul bánt a gyerekekkel, ezért az idősebb testvérek, mielőtt tehették elmentek a háztól munkát vállalni.

Csak egy epizódot a mostoha soráról. Nagyapám öccse két éves volt, amikor édesanyját elvesztette. Kb. egy év múlva legidősebb leánytestvére férjhez ment. Ő már félig felnőtté ésszel nem tudta elviselni a sok igazságtalanságot, éhezést, fázást, verést, ezért "hozományul" a két éves öccsét vitte férje házához.

Nagyapám, Hottó István a hat elemi iskola elvégzése után 14 évesen Kehidára, mezőgazdasági szakiskolába nyert felvételt. A két éves szakiskola elvégzése után Szécsényre egy mezőgazdasági uradalomba ment dolgozni, ahol három évet töltött. Az iskolában jeles tanuló volt. 1939. októberében katonának vonult be. Munkája után megbecsülték, és a honvédségnél zászlóalj irnok lett. Leszerelése után jelentkezett a keszthelyi Mezőgazdasági Akadémia állattenyésztési ellenőri szakára. Ez az iskola egy éves volt, ennek elvégzése után a Somogy megyei állattenyésztési egyesület kötelékébe került Kaposvárra.

A háboru előszele Magyarországra is betört. 1944. március 13-án nagyapám megkapta behívóját és újra katona lett. Erdélybe kellett mennie, s ott a parancsnokától értesült arról, hogy a németek megszállták Magyarországot.

A Radnai havasok alján táboroztak 1944. augusztusában. Mint zászlóalj irnoknak, vonuláskor az írógépe összetört. Mivel a táborban csak ez az egy írógép volt, őt bízták meg azzal, hogy vigye Budapestre és ~~ő~~ javíttassa meg.

Az akkori viszonyok szerint a közlekedés nagyon lassu és kockázatos volt, és mire nagyapám a megjavított írógéppel visszajutott a havasokba, zászlóalját már nem találta. Ott tájékoztatták őt, hogy a zászlóalja egy harcban megsemmisült. Minden katona elpusztult.

Igy mentette meg az írógép nagyapám életét.

Mikor erről előjön a szó, mindig szívesen mesél, mint most is:

" Távollétem után, mivel zászlóaljam megsemmisült, éngem a pótkerethez osztottak be Vár-Gedére /Csehszlovákia/. Itt a gazdasági hivatalnál dolgoztam irnokként. Itt ért bennünket a Horthy -féle ~~ink~~ proklamáció. Megütözve és megdöbbenve ért bennünket a nyilas hatalom átvétel.

A mi zászlóaljunka pedig gyalogmenetben meindult Németország felé. Ruházatunk, lábbelink nem téli volt, a magyar hadsereg katonáit nem tudta megfelelően felkészíteni.

5-6 fokos fagyban és hóesésben a hiányos ruházatban rengeteget szenvedtünk. 1945. január 1-én Hegyeshalomnál hagytuk el az országos és Bécsen keresztül meneteltünk Németország felé...

Visszaemlékezek arra, hogy a Marácsonyt Ógyalán töltöttük. A koszt egy kicsit jobb volt, az ottlakók segítettek bennünket. Ezen a helyen egy világszerte híres csillagvizsgáló is működött. Ugy kb. 450-en menetelhattunk, de ebben gyerekek és asszonyok is voltak, a tisztek feleségei és családjai. Ugy néztünk ki, mint egy karaván, mert kocsik és szekerek jöttek utánunk, melyeken a tisztek butorai és holmijaik voltak. Az elszállásolás érdekes volt. Reggel 20-30 főnyi katona előre ment és egy megbeszát helyen szállást kerestek a pótzászlóaljnak. Azt, hogy miért meneteltünk mi Németországba, senki sem tudta - parancsolták! Ziccenhat /Ausztria/ községben kb. 30 napot időztünk. Itt a pótzászlóaljat felszámolták és az embereket Németország minden részére szétszórták. Németországba vonattal utaztunk, marhaszállító vagonokba raktak be bennünket, kezünk-lábunk majd lefagyott. Én Graffenwörfel-be kerültem. Pár napos otttartózkodás után - mivel az amerikai katonák a táborhoz közeledtek- bennünket Regensburgba, a hadifogoly- táborba vittek. Itt több ezer embert összegyűjtöttek, ottál körülkerített repülő-táborban voltunk. Egész nap semmit sem csináltunk.

Kikészítette idegeinket a semmittevés, a hazavágyakozás és a féltés. Nem tudtuk, mi van a családukkal, csak a rossz híreket hallottuk.

Hadifogságom utja: Nürnberg, Dortmund, és Mainz. Mainzól 1945. júniusának elején Passauba kerültem. Ez a tábor a franciák kezén volt. Itt rengeteget éhezünk, közülünk sokan éhenhaltak.

Szinte a csodával határos módon éltem túl az éhhalált, és ezen még ma is csodálkozom, hogy hogyan bírtam ki. Szerencsére a fogolytáborát augusztus végén az amerikaiak vették át. A tábor állapota egy csapásra megváltozott. Dupla adag kosztot kaptunk, és sok embernek ez lett a veszte, mert fokozatosan nem szoktatta magát a bőségesebb és zsírosabb ételekhez. Kb. 20. napos feljavító kosztolás után 1945. szeptember 19-én végre, 9 hónapi távollét után elengedtek bennünket haza, Magyarországra. Schönburgban vagoniroztak be bennünket, és 6 nap múlva szept. 25-én értem haza családomhoz.

Fontos dátum ez az életemben, sohasem felejttem el. A fogolytáborban semmiről sem tudtunk, hír nagyon kevés jutott el hozzánk, így a felszabadulástól is csak Magyarországon értesültem..."

1945. októberében a Somogy megyei Állattenyésztési Egyesülethez került ellenőri beosztásba.

Az országot lábra kellett állítani, mert a háború rettentő pusztítást végzett minden területen. A szakembereknek nagy feladat hárult a vállalkra, mert hiszen a semmiből kellett megteremtteni azt, amire újra építeni lehet.

1950-ben a Tanácsok megalakításakor a Marcali Járási Tanácshoz került, tehát alapító tagja volt, és innét ment nyugdíjba is.

Részt vett a mezőgazdaság szocialista átszervezésében, élete munkája fekszik a járás nagyüzemi gazdálkodásában, állattenyésztésében.

Munka közben 1958-ban beiratkozott nagyapám a pápai mezőgazdasági technikumba. Itt leérettségizett és ugyanebben az évben felvételt nyert a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemre és itt agrármérnöki diplomát szerzett.

1978-ban került nyugdíjba.

Nagyapám 1942. jun. 21-én kötött házasságot Pál Erzsébettel, nagyanyámmal.

Nagyanyám apai ága somogyszobi, míg anyai ága Fejér megyébe Ivácsára vezethető vissza. A Pál familiával Pál Józsefig tudok legtávolabb visszatekinteni, aki az 1850-es években született. Felesége Dávid Ilona volt. Ebből a házasságból egy gyermek nevelkedett fel. Űkapám Pál József, felesége Faggyas Erzsébet. Három gyermekük született, József, Ilona és János. A legkisebb fiú János, dédnagyapám 1897-ben született Somogyszobon, őrá halványan emlékszem, öt éves voltam mikor meghalt.

16 évesen vasutas lett, szülőhelye ekkor már nagy vasutállomással rendelkezett.

Dédnagyanyám Lévai Lidia Iváncsáról származik. Dédnagyapámmal 1916-ban házasodtak meg, két évig éltek Dombóváron, majd Somogyszobra költöztek és itt is éltek halálukig.

Házasságukból három gyermek született, de csak egy maradt életben, nagyanyám, Erzsébet. Fiúgyermekük szerencsétlenség áldozata lett, kiskorában agyrázkódásban meghalt. Kislányukat nyolc éves korában a diftéria vitte el, amely abban az időben gyógyíthatatlan volt.

Nagyanyám polgári iskolát végzett Csurgón. Az 1933-as világválság miatt a család meglehetősen nehezen élt. Munkalehetőség nem volt a környéken. Fiatal lányként Budapestre került, a géphímző szakmát tanulta ki, és egy gazdag család varrodájában helyezkedett el.

Nagyanyám 1917 májusában született, 25 éves korában kötött házasságot nagyapámmal. Ekkor visszaköltöztek a szülői házba Somogyszobra, és a háborút is itt élte át.

1945-ben amikor nagyapám hazakerült a hadifogságból, javult a család helyzete, mert munkába lépett. A földosztáskor nagyszüleim 5 hold földet kapta és két hold sajáttal rendelkeztek.

1953-ban az akkori nehéz viszonyok miatt mind a hét hold földterületet állami tulajdonba kellett adni, mivel nagy-

apám állami alkalmazott volt, így földterülettel nem rendelkezhetett.

1946. őszén Böhönyére költöztek, ott házat vettek, majd építették. Jelenleg is Böhönyén élnek.

Apám, Hottó István 1943. ban Somogyszobon, testvére Judit 1955- ben Marcaliban született- életüket még most élik . . .

Én, Hottó Anikó e sorok írója a tizenhat éves korommal igyekeztem családom apai ágát felderíteni. A családtörténet egyes részei hiányosak, hiszen a 100-150 évvel ezelőtt történeteket csak nagyapám elbeszéléseiből, az adatokat és a neveket viszont fennmaradt okiratokból vettem.

E munkám során sok új ismerettel gazdagodtam én is, és nagyapám elbeszéléseiből valós képet kaptam a háború előtti időről, a háborúról és a felszabadulás utáni évekről.

Ugy érzem, hogy ezzel a munkával jó szolgálatot tettem családom jelenleg élő tagjainak és a jövő generációjának is, hisz most sikerült csak először valakinek írásos formába önteni családunk történetét.

Remélem, hogyha valamelyik leszármazottunk 80-100 év múlva olvasni fogja azt, amit én most elkezdtem, és bízom abban, hogy tovább folytatja ugyanolyan akarással és szeretettel, mint jómagam.

M a r c a l i, 1984. szeptember 22.

Hottó Anikó